

توراك بوردى: نيك بويىن آيتىزىز ايتىزىز ايتىزىز
تقىم ايتىزىز ايتىزىز ايتىزىز ايتىزىز ايتىزىز
آيتىزىز ايتىزىز ايتىزىز ايتىزىز ايتىزىز

74
5

توراك بوردى

ناشرى: توراك بوردى

مدبرى: آق جورە اوغلى يوسف

يىل ۱۳۳۲ ۱۹ مایس ۱۳۳۲ يىل ۵ جلد ۱۰ صايى ۱۱۰

تورک یوردی

تورک لک فائده سنه جالیشیر اون بش کونده بر چیقار

ییل ۵ - حله ۱۰ - صافی ۶

۱۹ مایس ۱۳۳۲

اناطولیز

کویعدن کلیورم دن: ۱۹

اوزاق خاطره لر، اوزاق کویلر

بو کون آغستوسک صوک کونی.. دوندن قرارلاشیدردق: ایرکنجه دن (میناسین) ه کیده جکیز، وردان (آیازمانا) یه کیده جکیز. فلکدن بر کون چالا جغز. یتیشدیره بیلیرسه ک دوزرکن (خلیفه سلطان) ده اوزر ایا جغز.

قوشلر کبی ایرکن قالقدم. چوجوقلر کبی هولایورم. متعلقادن مفتی زاده حاجی محمد افندی ایله یکنم عرب زاده شکری افندی کلدیله. کونش طوغار طوغماز، یولی طوتدیق، محله آرالنندن سوزولوب کیدیورز.

چشمه اوکلرنده خامارات قادینلر، یورولق بیلمز قیزلر، قولار صیغاشمش، اتکلر چهره نمش جالیشیورلر. لئکرلر، لیستیرلر، قالییرلر ایشله یور، تکنه لر طولوب بوشالیوز. بوغدای، چاودار ییقانیور. بولغور ایچون، تارخانه ونشاسته ایچون بر آز گیج قالمش کبی. آرتق بوندن سوکرا کی یاز، یاز دکل، آیاز. شبهه یوق، اونلر بویله دوشونیور. بویله دوشوندکاری ایچون آلاجه شفق وقتی چشمه لره دوکولملر، بهارده یووا یاپان دیشی قوشلر کبی کیدیورلر، کلیورلر، قیشه حاضرلانیورلر. بن کله جک قیشی دکل، کچمش بهارلری دوشونیورم. دوشوندکجه طالوب طالوب کیدیورم. کوردیکم بر طاش، بر آغاج ذهنده بیک خاطره یه جان ویریور. بویله جه جانی کچمش، (پاشا باغچه سی) نه گلشنده خبرم یوق.

بو موسمه بورالر چوقجه غالباق اولور. بو کونده یوللر بک شنلکسز دکل. (داری یری) کوییلری کلکه باشلامش. کنج ویاشلی قادینلر، اختیار ارککلر، کوربه چوجوقلر، باشقه کویله بکزمه مین قیافتلریله، کوزلره چارییور. قادینلرده ارککلر کبی آبالی، کبه لی، طولاقلی، چاریقلی... کوملک اتکلری طون اوسته براقلمش، طون پاچهلری طولاق اوستدن طوربه کبی طور طوب باغلامش.. بالخاصه کنج قادینلرده اتکلر، پاچهلر ایکنه ایشی نقشی.. نورتی آلتنده کی باشلرده دیکجه برنوع خوطوز.. یوزلر یاری قابالی. اوکده یوکلر اشکلر، قاطیرلر.. چوقلرینک کندی صیرتلی ده یوکلر. اللرده (نه نکیره ک) دینن، خاچ بیچیمنده قانادلی، برنوع کیرمان دونوب دوریور.. هم یورو یورلر، هم ایپ اکیریورلر.

یونلر اسبارطیه اودون، جیرا وکومور کبی یاقاجاق، صاب وصیریق کبی قیریق کرسته کتیریرلر. کوی، شهره بش، آلتی ساعت اوزاق اولدینی ایچون غایت ایرکن قالقارلر.. یوللر صارب وقایلق

اولدینی ایچون اللرده یانمش چیرا ایله یاری کیجه یوللره دوشر لر. بر حالده که شهرک یوکسک محله لرندن بونلرک قارا کلقلرده، اوزاقلرده ییلدیز بوجکلری کبی یوروین، ایشیق لری کورولور.

بوکویک اتمکی داری، آشی داری، چورباشی داری، یورمه کی، باقلا واسی، بوتون ییدیکی داریدر. بونک ایچون آدینه (داری یری) دیمش لر. لکن شهرده بونی (داری ویره ن)، (داری ویران) یازارلر، (دار ویران) شککنده سوسلی بر تعبیر حالته قویانلرده اکسیک دکل. بونلرک حق لری ده وار. چونکه بونسلکه جوارنده کی (قیشلا) کوی، (صاوشیخ یوردی) هب ویران، هب خراب ویباب یرلردر. بونلر (آقیتمه)، (ته پهرمه) و (ته ییت) دینن اکمکچکلرله کچینر لر.

اکمک سوزندن فرون خاطره کلمه ملی.... قیزغین ساچ اوزرینه، داری خامیرنی جیویق حالده آقیتیر لر، (آقیتمه) اولور.. قانی حالده قویوب ال ایله یاصیلاتیر لر، (ته پهرمه) اولور.. آریه اونیه ویا اولیه بر شيله ملز یابوب آتارلر، (ته ییت) اولور. دیرلرکه داها اوتهلرده داری ویا آریه اوتی ده بولامایوب، اورالره مخصوص بر نوع پالامودک (قیلیک) دینن قوزالاغنی اوکوتلرک اون واکمک یاپارلر. ناصیل اکمک؟ ناصل اولدینی بوراده صورمامالی، کیدوب اولدینی یرده کورمه ملی. قیش اولورکه یوللری قار قاپاتیر، کوییلر یرلرنده قاپاتیر.. نه یرلر، نه ایچرلر؟ اونی کیسه لر ییلمز. بر اختیار بکا بوکویلر ایچون: اوج آی طوق، دوقوز آی آج، دیمش دی.

شهرلر کویلری پک آز طانیر.. باخصوص کویلر اوزاق ایسه، فقیر ایسه... سانکه طاشرا مرکز لرنده ده، استانبولده اولدینی کبی، کویدن قاچه وقورقه حالده بر نوع مسکینلک خسته لکی واردر. کیسه کویه کیتمک ایسته مز، مکرکه قوتلی بر سبب اولار. بن کنج لکمده بر ییل اغنام صایم کابی اولارق مارت ایچنده بوکویلر کیدوب (صاوشیخ یوردی) نده برکیجه، (قیشلا) ایله داری یری) ده ایکیشر کیجه قالمشدم.

(صاوشیخ یوردی) نده کچن کیجه می اونوتامادم. یاندیفمز بر جفت طامی ایدی. (جفت طامی) نه؟ بونی آکلاتق کوجدر. جفت تارلاسی بعضاً کویه چوق اوزاقدردر. قیش کونلرنده دونولوب کلنه مز. چفتی حیوانلریله برابر اوراده کیجه له مک ایجاب ایدر. ایشته جفت طامی بونک ایچون حاضر لاش بر تارلا بناسیدر.. قایسی نچرهمی اولسه بیله، بر شیلر بکزمه مز. دیوارده کی بردانه جک نچره، کیجه وصوغوق اولدینی ایچون قابالی ایدی. اوجاقده کی آتشک دومان ای جیقامایارق اوطه ده کیلری بوغویوردی، کوزلردن آجی آجی یاشلر جیقارتیوردی. آلتمز سرینلن یاتاق دکلدی. اوستمزده کی ثورتو، یورغان دکلدی. یاصدیفمز طاش دکلدی، فقط طاشدن فرقلی بر شی ده دکلدی. بیرلرک الم آلتنده چکرک لر کبی صیچرادقلرنی سزیوردم. اوجاغک کنارنده بر خاشخاش یاغی قاندیلی کورکور یانیور. شوراده صایم مأموری سکر کندلی زاده حاجی نوری افندی، اوتده قولجی تورکن اوغلی حاجی مصطفی، سامیر اوغلی احمد، یورد صاحبی مختار و امام ملا احمد، کاهیا مستان جاووش.. کیسی قیورنارق، کیسی خورولدا یارق، کیسی میشیل میشل راحت اویویورلر. بن یاواشجه طویلانمش، او کونلرده اله کلن (مقبر) شعرنی اوقویورم، حامد شاعرک «ایواه نه یر، نه یار قالدی» دیمه سنه مقابل بنده «ایواه نه در، نه دار قالدی» دیوب دیوب ایگله یورم، یانیورم.

بو حالده ايكن او طه ايچنسد آنسزین بر باغیرما ، بر باتلاما : ووروک ، کبرتیک .. ووروک ، ووروک... حاجی نوری افندی یاتدینی یردن قالقمش ، دیم دیک اوتورمشدی . زاوللی یی یورغونلق ، راحتسزلق قورقونج بر رؤیا ایله همانده چیلدیرتمشدی . فقط بنده بیتمشدم .

(داری یری) ده کی کیجه لرده اونوتولاجق کبی دکلدر . بن داها اسپارطه دن چیقمه دنده بیلیردم که بو کویلرده یاتاق یوقدر ، یورغان یوقدر ، یاتاغه سریلوب یورغانه ئورتونه رک یاتمه عادت یوقدر . لکن بونی پک آز واکسیک آکلایورمشم ، کیچ وقتیه قدار بزی بکله یی ، کتاب دیکر کبی دیکله یی کویلیرک بعضیسی کیتدی ، بعضیسی قالدی . یاتمه زمانی ایدی . آرقداشلرک الک کنجی اولدیغ ایچون ، هایدی باقالم قوش تویی یاصدینی آل ، دییه رک ویردیکلری هکبه یی باش آلمه یرلشدریدیکم وقیل چول اوسته یوزولوب آبا یاغیرلنی کوسمه چکدیکم صیره ده قالان کویلیر یرده کی قالین بر دیره کک مخصوص یاییلمش اویوقلرینه باشلری قویدیلر ، آياقلىرى اوجاغه اوزاتدیلر . آکلادم که (طابان اوجاق) و (طابان اوجاغه) دیدیکلری یاتمه وایومه اصولی بو ایدی . اوجاق آغیز آغیزه اودونله ، آتشله طولو ایدی . یاتانلر وقت وقت قالقارق ، قور حالتده کوکرمه یی آتشک اوسته براییکی بویوک اودون داها طایاتوب اونی قیزدیریرلر ، قودورتیورلردی .

طاوروس سلسله سی ایچنده باشی کوکله طالمش یوکسک برتیه اولان (طاوراز) طاغنگ وحشی بر اتکنه یاصلانوب یاتان (داری یری) کویسه اوزاقدن باقانلر اونده بر وحشیلک کوروب ئوریه . دیرلر . کوی بویله ایکن اهالیسی قاراجه کبی مونسدر ، زرافه کبی حلیمدر ، قویون کبی یومشاقدر . بن او زمان بویله کورمشدم . بونده امام علی خوجه نک تأثیری وار ، دیرلردی . علی خوجه کویک امامی ، خوجه سی ، باباسی ، هر شیشی ایدی ، صیره سنه و آدامنه کوره طایاق ده آتدیغی سویلرلردی . بو کوی درده بک کبی دکل ، پک باشقه بر شی کبی قوللانان خوجه وفات ایتدیکدن ، باخصوص آرادن بو قدار اوزون زمانلر کچدیکدن سوکرمه اورالرک او کوزل اخلاقی نه اولمشدر ، بیلهم .

کویک بویله جه کیمی طار ، اکیمی دیکمی یوق ، قیشی صوغوق ، شهرلی یه کوره منظره سی قورقونج ، حالی واهالیسی یوقسول .. لکن صوبی چلیک کبی صوغوق ، هواسی بولاد کبی صاغلام .. بالی ، قایماغی بول . جوارلرنده کییک و صیفینه برابر قاپلانده بولوندیغی ، وادیلرنده یوزلرجه ییلدر اریمه رک کیکنمش قار و بوز اولدیغی ده روایت ایدیلر . بورانلک صوبی ایچون (آب زلال) ، قاری ایچون (یایلا قایماغی) ، قایماغی ایچون (مرمر قیرینی) بالی ایچون (قاشیق قیران) دیرلر .

مع هذا يالکمز (داری یری) کبی اوزاق و اوجارا کویلرده دکل ، بوتون کویلرده کچنمه هپ بویله چتین . کویلی بو جتینلک ایچنده چالیشاجق ، یاشایاجق ، بورج اوده یه جک ، دولته ویرکی ویره جک ، اوردویه عسکر یتشدیر . جک ، شهری و مملکتی بسله یه جک و یاشاتا جق . یاشا ، قهرمان کویلی ...

آی نه طالفینلق بو؟ بن بویله کوکول هوالرنده اوجوب اوجوب قوناما زکن آزقالمش ، حیوان اوستدن قایوب دوشه جکمشم . یانعه کیلر لطیفه ایدوب کولیورلردی ، بو یول پک اویوتیجی دکلدر اما ، دیورلردی . بنمه کوزلرم آچیقدی . شو وارکه باقیوردم ، کورمیوردم . روحده کی طائفه لر نه

بوغمشدی . آی میناسنه کلشمز، دیدم . یکیدن کولدیلر . آرتیق (میناسین) ده یز.. خیالک، طالقینلک
ایچنده یز . ایشته اونک خولیا اویاندیران، خولیا اوقشایان، خولیا به تنی سویله ین لوش یشیللکری..
نازلی سولری ، جیویلتیلری ، جیزرتیلری ، خیشیرتیلری ...!

ایبارطی صقی

ادبیات

خصوصی بر زیارت

توفیق فکرتک نجیب رومنه [۱]

گون طوغمازدن اول، بن مزارکده
ماتم چیچکری دیرمه کلدیم ..!

★

سفی آکدم بوتون غم چکن لرله،
عشق حق اوغرینه یاش دوکن لرله،
صاری غنچه ویرمن شودیکن لرله
طاشکه برچلنک نورمه کلدیم ..!

★

یادک ، تولوم کپی بر سرمبهم!
نشئه سودامی بو حسم...؟
روحده نه فسون ایلهدک بیلمهم...؟
بوکون سکا کوکل ویرمه کلدیم ..!

دیدیلرکه ایصسر قالان تر به کده
وحشی کلر آچش ، کورمه کلدیم ..!

او باغ جنتک خاکنه بنده
حسرتله یوزومی سورمه کلدیم ..!

★

دیدیلرکه سکا امل باغلایان ،
قبرکده دیز چوکوب بر دم آغلایان ،
بر مراد اولورمش ..! - بنده بر زمان
آغلایوب مراده ایرمه کلدیم ..!

★

شو هجران ییلنک صوک بهارنده ،
ژاله لر تیتزه رکن چنزارکده،

بیك، آغستوس ۱۳۳۱

رضا توفیق

[۱] توفیق فکرتک خاطره سنی قایید قصدیه بر آبد و جوده کتیرمک اوزره عبدالحق حامد بک ریاستی آلتنده
مرحوم شاعرک اسکی آرقداشلری واحترامکارلری محمد جاوید ، حسین جاهد ، رضا توفیق ، احمد احسان ، ساطع ،
عدنان ، حامد ، جلال سامر و یحیی کاله بکلردن مرکب بر جمعیت تشکیل ایتشدرد . بو تشبث حکومتمزک مساعده
رسمیه سنه اقران ایتشدرد . هر نوع قدرشناسلک تقدیرکاری اولان «تورک یوردی» بو کوزل تشبثی صمیمتله تبریک ایدره
محترم «طنین» آرقداشمزدن جمعیتک بیاننامه سنی عیناً نقل ایدیوروز :

توفیق فکرت آبد سنی جمعیتک بیاننامه سی

اخروی رحمته قاووشان توفیق فکرت، شرقده باشلی باشنه بر صنعت عالمی یاراتان عثمانلی تورک ملتک الک شانلی
اولادلرندن بر شاعر، بر صنعتکار ، بدیی بر انقلابچی ایدی . شعرمزه نظمده ، لسانده ، روحینده ، خطرلنده ،
ایقاع ایتدیکی انقلابله اک بویوک بر مرحله وشخصیتیهده ایمانلی، حیاته کوزلک ، اییك ودوغرواق ایچون کلدیکنه
قانع بر وطنداش نمونه سی تجلی ایتدیره بوبویوک انسان . توفیق فکرت نامنه مفاخرمزه قهرمانلری آبد لرله
آ گدیرمی همنه سندن اولان بویوک ملتزه پایتختنده بر آبد دیکمک ایچون تشکیل ایدن جمعیت بر صحت خاطره سنی
تقدیس ایدن مفتونلرینه ، تلیدلرینه ، آرقداشلرینه مراجعتله بو کوندن اعتباراً اهانه جمته باشلادیفی بیان ایدره .
«توفیق فکرت آبد سنی جمعیتی» نه امانک ارسالانی ایچون مرجع : استانبوله هلال احمر مرکز همومیسنده هلال
احمر فخری محاسبه جیسی وتوفیق فکرت آبد سنی جمعیتی وزنه داری حامد بک .